

לכבוד
עו"ד מיכל הלפרין
הממונה על התחרות
רשות התחרות
שלום רב,

הנדון : בחינת חסימת ייבוא הגז הנוזלי

לפי מידע שהגיע לידינו, וכן מפרסומים בתקשורת,¹ עולה כי בעלי מאגר לווייתן פועלים באופן הפוגע בתחרות המתפתחת במשק הגז הטבעי, ומפעילים לחצים על משרדי האוצר והאנרגיה וכן על השרים כדי לחסום את ייבוא הגז הנוזלי (LNG). חסימה כזו מצד בעלי המאגר, פוגעת בהישג משמעותי של ממשלת ישראל להגברת התחרות בשנה האחרונה.

אנו מבקשים לבחון את ההסדרים שאפשרו את ייבוא הגז הנוזלי, ואת החוזה בין חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן – "חברת החשמל") לבין חברות הגז השותפות במאגר לווייתן, כדי לוודא כי לא תתאפשר פגיעה בתחרות בניגוד לחוק.

1. כיום, מחירי הגז הטבעי בישראל הם מהגבוהים מבין המדינות המפיקות גז טבעי, כך שצרכני הגז בישראל, ובראשם חברת החשמל, משלמים מחירים הנעים בין \$6.34 - \$4.79 ליחידת גז. בעולם, לעומת זאת, נחתמו בשנה האחרונה חוזים במחירי spot של \$3 - \$4 ליחידת גז. משבר הקורונה אף העצים מגמה זו ודחף את מחירי הגז כלפי מטה, כך שבעולם צרכני גז רוכשים גז נוזלי במחיר \$2 ואף נמוך מכך.
2. באירופה מחירי החשמל נמצאים בירידה בשנה האחרונה, כתוצאה מירידת מחירי הגז.² בישראל, לעומת זאת, מחירי הגז הגבוהים מגולגלים לציבור הצרכנים דרך חשבונות החשמל, ודרך מחירי המוצרים המיוצרים בתעשייה הישראלית, הרוכשת גז וחשמל.
3. משרדי האוצר והאנרגיה בחרו בצדק לנצל את סביבת המחירים הנמוכה בעולם, ולאפשר למשק הישראלי ליהנות מהתחרות הבינלאומית, באמצעות ייבוא גז נוזלי על ידי חברת החשמל. ייבוא הגז הנוזלי באמצעות מתקן הגזזה בחדרה, אמנם הוגדר בתחילה בעיקר כאמצעי גיבוי; אך בפועל, בין השנים 2015-2019 חלקו של הגז הנוזלי מתוך דלקי חברת החשמל עלה מ-1.3% ל-3.8%.³
4. בעקבות ירידת מחירי הגז הנוזלי הצליחה חברת החשמל לרכוש בחודשים האחרונים גז טבעי, במחיר של כ-\$3 ליחידת גז,⁴ ואף לספקו לתעשייה הישראלית במחיר \$3.5. כאמור, מחיר זה נמוך משמעותית ממחיר הגז במאגרים הישראליים. אך כעת נראה כי הישג זה הועמד בסכנה, לאור הלחצים המופעלים

¹ <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001335942>

² ערן אזרן, [The Marker](#) (17.7.2019): "מחירי הגז בעולם צונח - ומגניח את התעריף שחברת החשמל משלמת למאגר תמר".

³ דו"חות שנתיים, חברת החשמל, "חומרי גלם וספקים".

⁴ ערן אזרן, [The Marker](#) (24.5.2020): "בחצי מהמחיר של תמר: חברת חשמל רכשה 20% מתצרוכת הגז - מחו"ל".

מצד בעלי המאגר למנוע את ייבוא הגז הנוזלי. חברת החשמל הינה לקוח עוגן של מאגרי הגז של ישראל, ואף הנחה שקיבלה במסגרת החתימה על חוזה עם מאגר לווייתן, במסגרת הסדר בלעדיות, לא תוכל להצדיק חסימה של יבוא גז נוזלי במחיר כה נמוך.

5. טענת בעלי מאגר לווייתן, להבנתנו, היא כי ההסכם בינם לבין חברת החשמל, **מחייב** את חברת החשמל לרכוש מלווייתן כל כמות גז שבחירה שלא לרכוש ממאגר תמר – ושמוכח חוזה זה, יש לעצור את ייבוא הגז הנוזלי. לטענתם, חברת החשמל יכולה לרכוש רק שני משלוחים בשנה של גז נוזלי לצרכים תפעוליים. **התחייבות כזו, ככל שניתנה, עלולה לגרום לפגיעה בתחרות, ואף ייתכן כי מנוגדת לחוק התחרות, שכן להבנתנו אין היא מנוסחת כדרישה להיקף רכש מינימלי, אלא יוצרת מגבלה על היקף הייבוא.**

6. בהקשר זה, חשוב להזכיר כי הבעלים של מאגר לווייתן, דלק קידוחים שותפות מוגבלת ונובל מדיטרניאן בע"מ, המחזיקים ביחד ב- 85% מהזכויות במאגר, מהווים בעלי מונופולין בשוק הספקת הגז הטבעי בישראל.

7. לא זו אף זו, מהמידע שבידינו עולה סתירה בין טענות חברות הגז לבין החלטות רשות החשמל, שאפשרו את רכישת הגז הנוזלי. לפי עמדת הרשות, החוזה עם לווייתן מאפשר לחברת החשמל לרכוש מטעני גז נוזלי מחוץ לחוזה, בהוראת מנהל המערכת. רשות החשמל, ששימשה לעניין זה כמנהל המערכת, היא שנתנה לחברת החשמל את ההוראה לרכוש מטעני גז נוזלי נוספים במחיר נמוך.

8. חברת החשמל ייבאה כאמור מאז פרוץ משבר הקורונה גז נוזלי לא רק לשימוש החברה, אלא גם עבור התעשייה הישראלית. לחברת החשמל יכולות בתחום המימון ויכולת ליצור תכנית ייבוא סדירה. הוויתור על כל האמור לטובת הסדר שאופיו אינו ברור, יהווה פגיעה בתעשייה הישראלית ובסופו של יום יכול אף להביא לעלייה ביוקר המחיה. חברת החשמל שולטת כיום בתשתית יבוא הגז הנוזלי, שהיא תשתית היבוא היחידה הזמינה למשק הישראלי. "הוצאתה מן המשחק" של תשתית זו עבור כלל המשק איננה מתקבלת על הדעת, בוודאי כל עוד לא נמצא כל הסדר אחר.

9. נבקש, אם כן, פירוט על אודות תוכן החוזה בין חברת החשמל למאגר לווייתן, וכן נבקש לוודא כי חוזה זה אושר על ידכם. כמו כן, נבקש לדעת מהו ההסדר שאושר על ידי רשות החשמל, שאפשר את רכישת הגז הנוזלי, על ידי חברת החשמל, עבורה ועבור התעשייה. לבסוף, נבקש לדעת האם ניתנה הנחייה שלא לרכוש יותר גז נוזלי מיבוא, וככל שניתנה הנחיה כזו נבקש לדעת מתי ניתנה, ומה הסיבה לכך.

10. קבלת טענותיהם של בעלי מאגר לווייתן והפסקת רכישות הגז הנוזלי, במחיר הנמוך כמעט ב 2\$ מהמחיר של מאגר לווייתן – **יהו פגיעה בלתי-סבירה בתחרות ובציבור צרכני החשמל**. נראה כי אין סיבה לכך שהוראת רשות החשמל לחברת החשמל לא תישאר על כנה, כל עוד מחירי הגז בעולם נמוכים. ביטול החלטה זו של הרשות הוא פסול מעיקרו.

בברכה,

אריאל פז-סוויצקי
מנהל מחקר

מרב דוד
סמנכ"לית

העתק

יואב קצבוי – מ"מ יו"ר רשות החשמל